

הפרס לספרות צבאית ע"ש האלוף יצחק שדה

מס' עמותה: 58-008-407-7

אלוף (מיל') אמנון רשף

הספר: לא נחדל! חטיבה 14 במלחמת יום כיפורים -

סיפורם של קרבות השריון האכזריים ביותר בהיסטוריה (מהדורה מורחבת)

כנרת, זמורה-ביתן, דביר - מוציאים לאור בע"מ, תשע"ג 2013.

נימוקים לפרס יצחק שדה לשנת תשע"ד 2014

הספר עוסק בלחימת חטיבה 14 של צה"ל במלחמת יום הכיפורים, לחימה שהייתה ייחודית ואינטנסיבית כמעט בכול מובן אפשרי. החטיבה הייתה מעורבת בכול הקרבות העיקריים וזאת לאורך כול תקופת המלחמה – מהצליחה המצרית למזרח תעלת סואץ והמאבק על המעוזים הישראליים בפתיחת המלחמה ועד ביסוס ראש הגשר בצליחה הישראלית למערב התעלה לקראת סיום המלחמה. שם הספר "לא נחדל" אמנם משקף במדויק את לחימת החטיבה שלא חדלה ולו לפרק זמן קצר.

אחת התוצאות של פעילות אינטנסיבית ומתישה זאת הייתה אובדן ממד הזמן. לילה ויום, בוקר, אחר הצהריים וערב שמשו בערבוביה ותעתעו בכוחות הלוחמים. עם זאת, אמנון רשף כותב שגם תוך כדי הימצאות בלחימה לחיים או למוות, המפקדים שמרו על התנהגות ותרבות דיבור מכובדת ומנומסת תוך שימוש במילים כמו "בבקשה" ו"כן, תודה" כאילו היו בבית הלורדים בלונדון ולא בשדה קרב של תופת.

שיאה של הפעילות המלחמתית היה קרב "החווה הסינית". היה זה קרב ששר הביטחון למוד הקרבות משה דיין תיאר בספרו "אבני דרך" כקרב אימים שמעולם לא ראה לא במציאות, לא בציור ואף לא בסרטי קולנוע. ומה כותב אמנון רשף על הקרב ועל המחלוקת ההיסטורית סביב מי כבש את "החווה הסינית", הצנחנים או השריון? "אנחנו כבשנו את "החווה הסינית" – השריונאים וגדודי הצנחנים שצורפו כ"בני בית" והיו חלק מחטיבה 14". אמנון רשף לא מחפש מחלוקות צבאיות לשמן ולא מחפש להאדיר את חלקו במלחמה. הוא מפרגן למפקדים וחיילים שזכאים להכרה והוקרה ואינו חש שזה פוגע בחלקו שלו. זה לקח חשוב לאנשי צבא שעתידיים לכתוב ספרים על מהלכי מלחמה בהם היו מעורבים.

הפרס לספרות צבאית ע"ש האלוף יצחק שדה

מס' עמותה: 58-008-407-7

לקח נוסף מהספר קשור בכתיבה ביקורתית. לאמנון רשף יש, למשל, בקורת לא פשוטה על הדרג הצבאי באשר לחוסר מקצועיות, טעויות בקריאת תכניות האויב ויכולותיו ועוד. עם זאת הוא עושה זאת בצורה מדודה ומאוזנת. יתר על כן, אצל אמנון רשף יש גם ביקורת עצמית. הוא מבקר את עצמו ומודה שעשה טעויות. עם זאת, מעורבותו במלחמת יום הכיפורים בקרבות תחת אש הופכת אותו ללא ספק לאחד מגדולי הלוחמים של צה"ל בכל הזמנים. מקריאת הספר עולה שהוא הוכיח כושר עמידה בלחצים, יוזמה, מנהיגות ושכל ישר.

הספר מתאר בצורה כרונולוגית, שיטתית וסדורה את מהלכי המלחמה והוא משובץ בסיפורים אישיים של מפקדים ולוחמים וכך נוצרות תמונות חיות של מה שהתרחש בקרבות. המחבר מצליח לתת תמונה מדויקת ומתועדת של קרבות סבוכים תוך ירידה לפרטים, אך מבלי לאבד את תמונת הקרב כולה ואת המרחב בו פעלה החטיבה. סיפורי הקרבות האישיים והיחידתיים משולבים עם לקחים טקטיים ומסקנות הנוגעות לאופייה של לחימת שריון, ולכן יש בהם משום תרומה היסטורית למורשת צה"ל וככלי מקצועי למפקדים בעתיד.

על כל אלה מצאנו את הספר ראוי לפרס יצחק שדה לשנת תשע"ד.

ד"ר דן קורן